

OLVASÓINKNAK.

A *Tanulók Lapja* XI-ik évfolyamának első félévi kötete befejezéséhez közeledik s a következő számmal befejeződik. Ebből az alkalomból fordulunk újra olvasóinkhoz.

A második félév, mely teljes, összefüggő kötet lesz, az április havi első számmal indul meg. Mindent elkövetünk, hogy olvasóink ebben a kötetben is minél több, minél élvezetesebb olvasmányt találjanak.

Az új félévi folyamat *Ebers György*-nek, a világ-hírű regényírónak egyik legszebb regényével, az

Uardá-val

kezdjük meg. A híres író ennek a regényének a tárgyát Egyiptom őstörténetéből merítette. Ramzesz korának tanulságos képét eleveníti fel, Egyiptom ősvallását, szokásait, az állami és a magánéletet festi meg egy erősen megható s minden ízében érdekes cselekvényekben gazdag és mozgalmas regény keretében. Nagyszabású, vonzó jellemek egész sora jelenik meg előttünk; izléses, kifejező és jellemzetes képek fogják díszíteni. Már előre is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a regényre, melyet lapunk szerkesztője, *Gaal Mózes* dolgozott át a *Tanulók Lapja* számára.

Evel a hosszabb közleménnyel párhuzamosan kisebb történeteket, diák-históriákat közlünk, lehetőleg minden számban.

Ismeretterjesztő közleményeink között kiváló érdekességűek lesznek *Blackie*-nek a hírneves edinburgi egyetemi tanárnak cikkei az önképzésről, melyeket folytatónál közlünk és befejezünk, továbbá *Tonelli Sándor* nak cikksorozata a külföldi irodalmak legnagyobb alakjairól.

Ezeket kívül gondoskodtunk arról, hogy minden számban legyen ismeretterjesztő közlemény, hol az irodalomtörténet, hol a történelem, természettudományok köréből, mert meg vagyunk arról győződve, hogy ezzel nagy szolgálatot teszünk olvasóinknak; figyelmüket olyan olvasmányok felé tereljük, a melyek hasznosan szórakoztatnak, nem a képzelő tehetséget izgatják, hanem az elmét ismeretekkel gyarapítják. Különös gondot fordítunk arra, hogy ismeretterjesztő közleményeink vonzóan legyenek megírva, s ne száraz adathalmazokat nyújtsanak.

Közleményeket is közlünk minden számban, melyeket különös gonddal válogatunk meg, hogy a szív nemesebb érzelmeinek ápolásához hathatósan hozzá járuljanak.

Rovataink maradnak a régiek. A vegyes rovat változatossá tételére törekszünk, s bizvást számítunk arra, hogy olvasóink ebből a rovatból számos hasznos tudnivalót böngészhetnek ki. Rejtvényeink célja sem az, hogy csupán szórakoztassák olvasóinkat, hanem az elme nemcsak sportjává tesszük, s így ezek is elősegítik minket abbéli célunk elérésében, hogy a *Tanulók Lapja* nemes oktatója legyen a magyar ifjúságnak. A rejtvények megfejtői közt hétről-hétre értékes könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Az időszerű eseményekkel szemben maradunk a mi régi elvünk mellett: nem hajhászunk az újdonságot, de nem is hagyunk figyelmen kívül semmi fontos eseményt, amely az irodalomra, művészetre, a magyar történelemre és közéletre vonatkozik.

A szerkesztői telefon-ban hétről-hétre készségesen megfellelünk a hozzánk intézett kérdésekre; útbaigazítást, tanácsot adunk, az esetleg beküldött dolgozatokra vonatkozólag megmondjuk őszinte, igazságos bírálatunkat.

Ezekben kívántuk vázlatos képét adni a jövő félév évfolyamnak. Hangzatos ígéretekre nem vesztegettünk szót. Azt óhajtanók, ha olvasóink a *Tanulók Lapja*-t magáért a lapért kedvelnék meg, s avval a szeretettel fogadnák, aminő szeretettel mi adjuk a magyar ifjúság kezébe.

Az a lelkes olvasóközönség, mely eddig, annyi éven át, meg tudott minket érteni, megért ezután is; új előfizetőink, akik a régi gárdához csatlakoznak, az első naptól kezdve érezni fogják, hogy szívben-léleken már régóta hozzánk tartoztak.

A *Tanulók Lapja* XI. évfolyamának második felére íme előfizetést nyitunk:

Félévre 4 kor. 80 fillér.
Negyedévre 2 „ 40 „

Azoknak akik 10 előfizetést gyűjtenek, egy évig a *Tanulók Lapja*-t ingyen küldjük; azoknak, akik ennél kevesebbet gyűjtenek, a kiadóhivatal értékes könyvjutalmat ad.

Az előfizetés legcélszerűbben postautalványon esz-közölhető lapunk kiadóhivatalának a címén: *Tanulók Lapja* Kiadóhivatala, Budapest, IV. Egyetem-u. 4. Franklin-Társulat.

A *Tanulók Lapja* szerkesztősége.

100 ritka levélbélyeg (Argentína, Bolívia, Brazília, Chile, Kanada, China, Cuba, Costarica, Kréta, Mexico, Jöreményfok, Japán, Keletindia, Kolumbia, Ceylon, Jamaica (vizesés), Natal, Nyassa, Egyiptom, Tunis, Korea, Guyana, Pern, Venezuela, Tasmania, Újdelwales, Újzéland, Déli-Ausztrália, Hongkong, Queensland, Victoria stb. stb.) csak **2 korona.** 10318

SZÉKI JENŐ,
Budapest, VI., Podmaniczky utca 21.

Magyar bélyegraktár

Budapesten,
VI., Bajnok-utca 3.

Ajánlja
a következő
gyönyörű és
föltölte olesó
bélyegeket:

- 4 drb Madagaskar, 1904, remek szép tájkép, állatokkal, stb. gyönyörű nagy bélyegeket, a 4 drb ára csak 40 fill.
- 4 „ Costarica, 1892-ből, gyönyörű tájképek 20 fillér.
- 4 „ „ 1901-ből, „ 25 fillér.
- 7 „ „ 1889-ből, az elnök képe, teljes sor, 50 fill.
- 15 „ „ 1892-ből, 1901-ből, 1889-ből, csak 85 fill.
- 6 „ China, 1898-ből, 1/2, 1, 2, 4, 5, 10 centes 40 fillér.
- 15 „ Spanyol Cuba, ritka régi bélyegeket, mind különféle 50 fillér.
- 15 „ Spanyol Portorico, ritka régi bélyegeket, mind különféle 50 fillér.
- 15 „ Spanyol Philippini, ritka régi bélyegeket, mind különféle 50 fillér.
- 45 „ Spanyol gyarmat (Cuba, Portorico, Philippini) 1 korona 30 fillér.
- 2 „ Francia Kongó, 4, 5, c. nagy oroszlanos bélyeg 25 fill.
- 4 „ Perak, a ritka tigrisfejjel, gyönyörű szines bélyegeket 35 fillér.
- 6 „ Portugál gyarmat, mind különböző 25 fill.
- 6 „ Francia gyarmat, mind különböző 25 fill.
- 6 „ Quatemala, gyönyörű szines bélyegeket a papagályllyal 25 fill.
- 6 „ Uruguay, régi és ritka, új és szép bélyegeket 30 fill.
- 4 „ Persia, fejes és oroszlanos, ritka példányok 30 fill.
- 3 „ Siam, a király fejével, ritka bélyegeket, mind más 40 fill.
- 2 „ Korea, új hosszú bélyegeket 1 és 2 Reis 25 fill.

Portó külön 10 fillér minden rendelésnél!

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDAJA

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	<i>Kéziratokat nem adunk vissza.</i>
<i>Megjelenik minden vasárnap.</i>		

BURKUS.

Regény az ifjúság számára. Irta Gaal Mózes. 25

Mikor pedig a szomszéd állomásról behajtatunk, az emberek megálltak az úton s köszöntek. A tiszteletreméltó két öreg arca mosolygott.

A feleségem a kapu előtt várt minket.

Cseleyné megölelte, megcsókolta, mintha már régen, nagyon régen ismerte volna; hasonlót cselekedett Cseley úr.

Ó nem, nemesak a vérség szokta az emberek szívét összekapcsolni, hanem a szeretet is, melylyel Isten megajándékozta a világot, hogy ne legyen üres és pusztá.

És milyen jól érezték magukat a mi egyszerű hajlékunkban ők, akik nagy úri kényelemhez voltak hozzászokva az Andrassy-úti fényes palotában! A nap besütött a szobába, a sugárkák rezegtek az ablaküvegen, a fehér falak még fehérebbeknek látszottak s az én édes hitvestársam simogatta a Cseleyné kezét, aki mosolyogva nézett reá:

— Ez a ti boldog kis fészketek!

Aztán előkerült a kis «idegen», a kis pogány, aki nagy szemekkel nézett tétova s mihelyt a keresztapja megcsipegette az arcoeskáját, elkezdett mosolyogni.

Mindenki érezte, hogy nagy örömpunk van.

A keresztelőre pedig nem csaptunk semmiféle dárídót. Eljöttek Etusék, akik szörnyen kíváncsiak voltak a keresztkomákra, eljött a pap, aki igen szép tósztot mondott a kis újszülöttre és a keresztszülőkre.

Hiszen ha én úgy tudtam volna beszélni, mint a pap, ugyancsak lett volna mit mondanom. Így meg kellett elégednem azzal, hogy a

szívem örvendezett s hogy a szemembe gyűlő könnyeket le-letörölgessem.

A keresztelő után másnap meg kellett mindent apróra mutogatnom Cseley úrnak, — azaz hogy immár az én kedves jó komámnak, aki megparancsolta nekem, hogy tegezzem.

Hát ez a mutogató nem volt olyasmi, mint amikor egy nagy uradalom örököse sorjába veszi tömörked vagonát s mutogatván, büszke önéret tölti el a kebelét. Kicsiny jószág volt az, de régi ismerősöm minden szöglet még abból az időből, mikor kopasz föld volt. Ha azok a fák, gyepszönyegeket, szőlőtök beszélni tudtak volna! De nem, erre nem is volt szükség. Az én komám megértette így is. Az ő lelkében is föllevenedtek a régi emlékek, mikoron ő is kezdetén állott a maga életének. Mert csak az tudja a munkát megérteni, megbecsülni, aki valaha szintén erősen dolgozott. Az istálló, a pince, a szőlő, a gazdasági udvar, minden érdekelte őt, sőt itt-ott hasznos tanácsokat is adott.

— No fiam, — mondá, mikor ebédre haza kerültünk, — mindent láttam s mindenben örömem telt. Szinte megfialodtam magam is. Ha még egyszer kellene az életet kezdenem, talán magam is erre az útra térnék. A föld közelebb hozza embert az Istenhez. Nem engedí egy perere is, hogy elbizakodjék, mint a busás haszonnal járó nagy üzletek és vállalatok.

A komámasszonyt is érdekelte az Etelka kis gazdasága. A majorság-udvar, a kamara, a befőttek, a konyha. Mig Etelka az ebédet főzte, ő is künn volt vele a nyári konyhában.

Igen, ilyen emberek voltak ők! Miérthogy olyan ritka az ilyen ember?

*

Eddig van az én történetem.

És újra fölvetem a kérdést, hogy valóképpen érdemes volt-e ezt a történetet ilyen hosszadalmasan elmesélnem? Érdekelhet-e valakit egy olyan embernek a története, aki nem született hősnak, hanem közönséges szürke embernek, aminő ezer meg ezer van ezen a világon?

Te kívántad, hogy elmeséljem, a te lelkesen szárad.

XXIII.

Az író átveszi Burkustól a szót s egyet-mást megmagyaráz, azután leteszi a tollat.

Nohát, kedves Burkusom, a te történetedet érdemes volt elmesélned. Amint engem érdekelt, másokat is fog érdekelni. Azt mondad, hogy nem voltál hős, hanem közönséges szürke ember. Nincs igazad, te hős voltál, mert hős mindenki, aki az élettel megbirkózik s legyűri azokat az akadályokat, amelyek őt céljától elzárják. Mivel gyűri le: tisztességes munkával, orcájának sűrű verejtékével, szívének nemes érzésével.

Az ember nem ott kezdődik, ahova születése Istennek ingyen való jóságából helyezi, hanem ott, ahova magát az ember a maga erejéből felküzd.

Sok nyomorúságos embert látunk a világon s látván az ő nyomorúságukat: megsajnáljuk, de vajmi ritkán tudjuk az ő nyomorúságuknak okát; sok gazdag embert látunk s kíváncsúnak tetszik nekünk az ő gazdagságuk, de vajmi ritkán tudjuk, hogy miként jutottak ennek a gazdagságnak a birtokába s oly gyakran elhaladunk közömbösen a megelégedett emberek mellett, akik sem nyomorúságukkal, sem gazdagságukkal nem vonják magukra figyelmünket, pedig ezek a feltűnést nem keltő megelégedett emberek lehetnének a mi mestereink az élet iskolájában. Ha valakit érdemes volna irigyelnünk, a megelégedett embert kellene irigyelnünk; ha valakit utánoznunk érdemes, a megelégedett embereket kell utánoznunk s főleg az olyan megelégedett embert, aki ezt legfőképpen magának köszönheti.

Ezért mondtam el véled, Burkus, te hétköznapi szürke ember a te történetedet, ezért válszattotalak téged ki hősműl.

A te életed olyan tükör, melybe nagyon sok ember belenézhet, hiszen lépten-nyomon van találkozása olyannal, aki a te életed útját futja; az ilyen emberek őrizik meg a társadalomnak a becsületét, az ilyenek teszik a társadalom igazi erejét. Ezer meg ezer kötelességének s az élet munkájának élő szürke ember soha fel nem ma-

gasztalva, érdeme szerint nem méltatva: fut végig élete pályáján, — azaz hogy nem fut, eleinte csak vergődik, töri azt az utat, melyet a kiváltságos, szerencsés emberek számára valamely jótékony tündér simává tesz s őket látjuk akkor, mikor a munkának jutalmát megkapták: bizony azt mondom én, hogy örvendezzünk igaz szívünk szerint s hirdessük fennen azoknak a dicsőségét, akik csendben munkálkodtak.

*

Mindezt megforgattam az elmében, mikor abban a szép gyümölcsös kertben ültem s hallottam a méhes felől a méheknek zümmögését, a siető kerti patak mormolását. Most pedig úgy tűnik fel nekem, mintha a gyümölcsös, a nyári alkonyat, a tornácos ház, a Burkus egyszerű története, mind csak álom volna; egy fejezet abból a nagy könyvből, melybe örök igazságait jegyzi fel az Élet, okulására a tanulni vágyóknak s mintha a nagy tanúságot hallanám:

— Dolgozzatok! Emberé a munka, Istené az áldás! (Vége.)

Március 15-iki ünnepélyek.

Képeinkhez.

Nemzetiségi vidékeken kétszeresen öröndetes, ha a hazafias ünnepeket különös díszszel ülik meg s ha maradandó emlékek örökítik meg a múlt idők kegyeletét érdemlő eseményeit. Most március 15-én a Délvidék nagobbára idegen ajkúaktól lakott két helyén volt nagyobb szabású ünnep: Törökbecsén és Versecen.

Törökbecse polgárai már a múlt ősszel szép tanújelét adták hazafiságuknak, midőn a városban szabadságharci emléket emeltek. Most pedig a temetőben állítottak emlékoszlopot azoknak a honvédeknek, kik a szabadságharcban Törökbecse védelmezésében, különösen az utcai harcban estek el.

Versecen az idén a szokottnál nagyobb díszszel ünnepelték március 15-ikét. Az ünneplők a honvédelem előtt gyűltek össze, a hova zene-szóval vonultak fel az öreg honvédek, koszorúkat vivő leányok, a reáliskola s egyéb tanintézetek növendékei s a város polgárainak nagy száma. A két verseci dalegylet hazafias dalokat énekelt, Perjéssy László tanár hatásos beszédet mondott, azután pedig letették a honvédelem talapzatára a számos szép koszorút.

RÁKÓCZI SÍRJA.*

Egy kép került kezembe ma
S alatta ez a sor írás van:
«A minoriták temploma
Konstantinápoly városában.»
Nem készítette művész tolla:
Egy útas, ott lenn vándorolva,
Dilettáns kézzel rajzolja.
Mért rázza mégis föl a lelmem?
Mért nézek áhitattal telten
És elfogódva rá?

E tájon, ennyi hervadás-,
És ennyi pusztulással szembe,
Hol mindenről leri a gyász,
E galatai sárba', szennybe',
E szűk hajlékban, amely ott áll,
És látszik, szintén megkopott már
A szélnak ostromaiban:
Szegényes nyughelyére téve,
Idestova százhetven éve,
A föld alatt Rákóczi van.

Ki hosszú sóvárgás között
A Márványtenger partja mellett
Olyan soká volt száműzött:
Im halva sem talált kegyelmet.
Van feledés százféle bűnre,
De amit ő művelt, az ime
Még egyre fáj, még egyre bánt:
Törvénybe' van rebellis volta
És az előre és a holtra
Áll az ítélet egyaránt.

Rákóczi! ezt remélted-e,
Midőn a rodostói házban
Múlt éveid története
Elédbe rajzott látomásban?
Midőn elmédbe' végig futván
Élted viszontagságos utján,
Tünődve megkérdéd magad:
A nép, amelynek szíved szolgált,
Nevednek is em-e oltárt,
Amelynek lángja égbe hat?

Ó, hős! láttad magad talán,
Tizenkét esztendő korodba',
A Zrinyi lánya oldalán
A harc golyói közt forogva:

Hogy a munkácsi vár tövébe'
Caprara immár harmadéve
Rátok szegezte ágyuját,
S te fent az ostromlókat nézéd
És fegyveriknek dörrenését
Büszkén, mosolygva hallgatád.

S eszedbe juthatott az éj,
Amelyen nász-szobádra csaptak,
S ott hagyva nődet, ifju férj,
Elmentél Bécsujhelybe rabnak.
Hogy' néztél büszke méltósággal
Farkasszemet a vészbirákkal,
Nem félve a halált,
És árulással összeróva,
Hogy' állt számodra a bitófa,
De mindhiában állt.

S aztán a harc! Félistenül
Hol a hazában megjelentél,
Ezernyi nép hogy' vett körül.
Egy szóddal serget hogy' teremtel!
S amikor nőttek a veszéyek,
Hogy' nőttek vőlök a vezérek:
Beresényi, Bottyán . . . mindegyik!
Hogy' mentek tűzbe, érted küzdve,
Váraknak füstje, falvak üszke
Hányszor jelölte lépteik!

S a nyolcesztendő viadalt
Hogy gondolatban átalélted:
Tán elzümögted azt a dalt,
Mely annyit lelkesíte éted.
S tán azt képzelted, évek múlva,
Török vizek felé vonulva
Jön egy magyar csapat,
És díszszel, fénnel, diadallal,
Hazakiséri majd e dallal
A te hült hamvadat!

Ó, nagyságos fejedelem!
Hijába hitted, mindhijába!
Aludj a régi jó helyen
És mitse várj multad díjába!
Hisz olyan régen alszol ottan!
Magszokhattál már kis zugodban:
Ne véld, hogy elviszünk!
Hogy elme gyünk majd diszmenetbe',

* Mutatvány szerzőnek a «Magyar Könyvtár»-ban megjelent Rákóczi sírja című kötetéből.

Hogy itthon léssz majd eltemetve,
Szegény rebellisünk!

Neki százhusz mérföldje volt,
És mind a hazájának adta :
Csak hat lábat kívánt a holt,
S hazája eddig megtagadta.
Volt néki sok rónája, bérece,
Azokba' sok márványa, érce — —
S értünk vezett el mind e kincs!
Sirjára holmi gránit-roncsot
Kíván csupán, meg holmi broncot
S mi azt feleljük néki : nincs!

Nincs semmink! Oly szegény a hon! . . .
Csak olykor egy-egy verselője,
Merengve rég elmúltakon,
Dalol egy éneket föléle.
Nem kérdi, balgán, róla dallván,
Hogy szíve mélységes siralmán
Megbotránkoznak-e, nem-e?
Csak ír, s két könnyű hull a papírra :
Az egyiket fájdalommal sirja,
A másik könnyet — szégyene.

A FÖLDRENGÉSÉRŐL.

A természeti erők között talán egy sincs, amely felléptének félelmetes ereje miatt a földrengéssel volna összehasonlítható. A földrengés vidékeket reszkettet meg, hegyeket alkot, rombol és földünknek gyakran igen nagy részét mozgásba hozza. Csodáljuk és rettegjük, menekülni azonban előle nem tudunk. Hirtelen jön, gyorsan el is múlik, de végét gyakran az emberek ezreinek halála s az évszázadok munkájába kerülő alkotások rombadőlése jelzi. Egy-egy nagyobb földrengés után a pusztulásnak és nyomornak vigasztalan képe, már az ókorban is, az okok kutatására serkentette az embereket, csak-hogy míg az egyik a föld belsejébe szorult és onnét a szabadba törekvő levegő nyomásából magyarázta, addig a másik földalatti tüzek kitérésének tulajdonította. Az ókor legnagyobb bölcsésze, Aristoteles, a földrengésnek okául a földbe benyomuló erős szelek erőhatását és a földalatti gőzök feszítő erejét tartja.

A földrengések földünk szilárd kérgének oly hullámszerű, majd örvénylő mozgásából állanak, melyek egy bizonyos középpontból indulnak ki, akárcsak a vízbe dobott kő vagy pálcza okozta

hullámok. Általában ahol a földrengések kissé gyakoribbak, ott a mozgásoknak különösen három főalakját különböztetik meg. Először is lökészerűt. Ahol ilyen érezhető, ott az embereket oly érzés fogja el, mintha valami láthatatlan erő őket hirtelen feldobná. Ilyenféle földrengés volt 1797-ben Riobamba-ban, melynél halottak repültek ki sirjaikból s több száz méternyi távolságban estek le. — Másodsor hullámszerű, amilyen Kr. e. 79-ben a Vezuv kitérésakor dült, melyről Plinius történetíró azt mondja, hogy akkor a kocsik sík talajon ide-oda gurultak, mi csakis úgy volt lehetséges, hogy a talaj egyes helyeken emelkedett, majd pedig süllyedt. — A legpusztítóbb és ennélfogva a legrettenetesebb hatású a földrengések harmadik alakja, az örvénylő. Ennek semmi sem áll ellent. Városok dűlnék romba, hegyormok zuhannak a völgyekbe s a föld felszíne olyanná válik, mintha forrásban levő víz volna. Jamaica szigetét 1692-ben, Caracast, Venezuela fővárosát, 1812 március 26-án ilyen földrengés pusztította el.

A hullámszerű földrengéseknél igen érzékeny műszerek segítségével az irány, erősség és időtartam megmérhetők. A földön ma már számos helyen van földrengésjelző készülék felállítva — többek között hazánkban is, Ó-Gyallán, Budapestben, Temesvárott és Fiumében — úgy, hogy bárhol forduljon is elő kissé erősebb földrengés, arról rövid idő alatt tudomást szerzünk. Az a hely, hol a földrengés először észlelhető, a földrengés gócpontja. Innen kiindulva folyton terjed s a tovaterjedés sebessége, a talaj minősége, alkata szerint különböző. Leggyakrabban sugárszerűleg, körben terjed, néha pedig egy hosszú vonalon egyszerre is észlelhető. Megesik azonban igen sokszor, hogy a földrengés csak két irányban terjed, mint ez Dél-Amerikában Chile partvidékein tapasztalható. — A földrengések időtartama az illető vidék talajától, függ azonban még a rengés erejétől is. Minél rugalmasabb a föld vagy közetréteg, annál tovább tart a rengés, mint például a harang is tovább zúg, mint cseng a pohár, ha mindkettőt egyenlő erővel megütjük, mert amannak alkotó részecskéi rugalmasabbak az üvegénél. A hosszantartó földrengéseknél három jellemző időközt különböztetünk meg. Úgymin az elő-, a fő- és utó-rengés idejét. Az első és harmadik gyengébb, de hosszabb ideig tartó, mint a főrengés, a köznapi életben azonban csak erre szoktuk rendszeren figyelmünket irányítani. A legveszedelmesebbek

rendszerint a legrövidebb ideig tartó földrengések, mert ezek a legerősebbek. Az előbb említett caracasi földrengés alkalmával a várost három lökés 3—4 másodperc alatt teljesen tönkretette s e rövid idő alatt 20,000 ember vesztette életét. Hogy milyen pusztító hatása lehet egy ilyen földrengésnek, azt legjobban eseteli Wolfall angol orvosnak levele, melyben az 1755 november elseji lisszaboni földrengésről ezeket írja :
«E hó elsején délelőtt 9 óra előtt 40 perccel igen heves földrengés volt érezhető; úgy tűnt fel, mintha csak egy tized másodpercig tartott

nek adták volna vissza életét; de csakis az önfentartásra gondoltak; nyílt terekre s az utak közepére menekülni volt első. Azok, kik a házak felsőbb emeletein tartózkodtak, általában véve talán még szerencsésebbek voltak azoknál, kik a kapukon menekülni igyekeztek, mert ezek nagyobb része a gyalogjárókkal együtt a romok alá kerültek.»

Ezzel azonban a szenvedések serlege nem telt meg, mert Wolfall leírása szerint két óra múlva a város három helyén is egyszerre kitért a tűz s harmadnap múlva [Lisszabon hamúvá

SZENT MIKLÓS EGYHÁZA LISSZABONBAN A FÖLDRENGÉS UTÁN.

volna s mégis minden templom, minden kolostor, a királyi palota a pompás operával egyetemben rögtön összedült, röviden nem volt a városban egyetlen nagyobb épület sem, mely az összedülés elől megmenekedett volna. A lakóházak egy negyede romhalmazzá vált. 30,000 embernek okozva halálát. Csak a szemtanú írhatja le azt a rettegést és borzalmat, mit a halottak látása s a romok alá temetett sebesültek kétségbeesztő kiáltása okozott. Minden képzelet felül múlt, mert a félelem és zavar oly nagy volt, hogy még a legelszántabbak sem mertek egy pillanatra megállani s talán azt a néhány követ, ami legkedvesebb barátaikra esett, elguritani, holott ha ezt megtették volna, nem egy-

vált, ami még ezután is megmaradt volna, azt pedig a földrengéskor éppen dagályban levő tenger áradata teljesen megsemmisítette.

Kevés volna e hely mindazon, a történelemben is feltalálható csapásokról említést tenni, miket földrengések okoztak s csak azt jegyezzük meg meg, hogy e lisszaboni földrengés alkalmával a svájci és felső-olaszországi tavak mind kiáradtak s virágzó partvidékeiket teljesen tönkretették. De nemcsak a szárazföldön volt e rengés észlelhető, hanem még az oceanon is. A földrengések tehát nagy területeket járnak be s olykor a föld egy tizenharmad részére is kiterjednek. Nincs ország vagy táj, mely teljesen ment volna. A földrengések sokkal gyakoribbak,

mintsem gondolnók s Humboldt szerint nincs óra, melyben a föld valamely pontján rengés ne volna. Gyakoriságuk élénk bizonyítékeként érdemes felemlíteni, hogy Dél-Amerikában a Titicaca-tó mellett 1813-ban Castelnau 50-et észlelt.

Hazánkban is igen gyakoriak s különösen a XVIII-ik században Komárom volt sokszor színhelye nagyobb rengéseknek. Főképpen az 1783-iki híres, mely annyira tönkretette a várost, hogy József császár azt tanácsolta, építsék fel újra a Duna jobb partján; ezt azonban a város a Vágon folytatott fakereskedés miatt nem tette meg.

A szilárd földburok, földkéreg minden egyensúlyi változása okozhat földrengést. E változások igen gyakran vulkanikus kitéréseknél jönnek létre, tehát ezek a föld belsejében hirtelen összegyülemelő s felrobbanó gázok következményeinek tekinthetők, szóval vulkanikus eredetűek, ellenében pl. a híres japáni földrengésekkel, melyek indító oka a partok közelében, a tenger alatt képződött s az áramlatok által alámosott hatalmas homokpadok összeomlása. — Ismerjük a földrengések mibenlétét, részben tudjuk főbb okait, de céljait még csak sejtjük. A nagy természetnek nevezett világegyetemben minden dolognak megvan a maga rendeltetése, a maga kiszabott helye, így a földrengéseknek is. Valamint az állóvíz, melynek nincs kifolyása, sem friss víz nem járul hozzá, posványossá, élvezhetlenné válik, úgy földünknek is szüksége van nagyobb rázkódtatásokra, hogy keverődés, a levegőben és vizekben erősebb körfolyamat jöjjön létre. A természetnek a földrengésekben nyilvánuló tevékenységében csak a pusztító hatást szemlélhetjük közvetlenül, az alkotó erőt azonban, mely új helyeket teremt, új életet hív létre, csak az idők folyamán vesszük észre s csodáljuk benne a természet bölcs berendezését, melyben a végtelen paránytól kezdve a legtökéletesebb emberi lényig egyformán történik gondoskodás.

Massány Ernő.

A BUDAI ALAGÚT.

Kevesen tudják, hogy a főváros egyik legérdekesebb technikai munkája, a budai alagút éppen az idén ötven esztendő. Építésének eszméje még a legnagyobb magyarnak, Széchenyi Istvánnak agyában született meg, aki a lánchíd egyenes folytatásaképpen a várhegyen túl fekvő városrészt,

a Krisztinavárost így akarta összekötni a főváros többi részével. Lelke azonban elborult, a szabadságharc viharai, majd pedig az önkényuralom első éveiben beállott gazdasági pangás sokáig megakadályozták létrejöttét.

Újra az ötvenes évek elején azon lelkes hazafiak egyike, Ürményi Miksa, karolta fel az eszmét, akik a szomorú években legalább gazdasági téren akarták előbbre vinni az országot. Kitartó munkásságával részvénytársaságot hozott össze, mely pénzügyileg biztosította az alagút létrejöttét. Nagyobb feladat volt azonban a technikai kivitel. Az ötvenes években ugyanis az alagútak építése, különösen keményebb kőzetekben a legnehezebb feladatok közé tartozott. A kezdetleges eszközök igen nehézzé tették a munkát s éppen a budai alagút volt az első a kontinensen, mely egy város különböző részeit kapcsolta össze. Kivitelét az akkori idők egyik legjelesebb angol mérnöke, Clark Ádám vállalta magára, aki a lánchidat is építette.

A fúrás munkáját 1852 február 10-én kezdték meg, még pedig egyszerre három irányból, a lánchid és Krisztinaváros felől és a Szent György térről egy függőleges akna segítségével. A munkát olasz munkások végezték, akiket akkoriban alagút-fúrásoknál mindenütt alkalmaztak. 1853 október 25-én készültek el a fúrással egészen, de csak olyan szélességben, hogy az alagúton csak négy gyalogos ember haladhatott egymás mellett. Ilyen alakban 1854 márciusában adták át az alagútát a forgalomnak, Albrecht főhercegnek, Magyarország akkori polgári és katonai kormányzójának jelenlétében. Így az alagút, mint közlekedési út az idén ünnepli ötven éves jubileumát. Mai szélességére való kibővítése már később történt s mint kocsit utat csak 1855 legvégén adták át a forgalomnak.

Ma ötven év múlva szinte természetesnek találjuk a budai lánchídfőnél az alagút hatalmas és mégis oly stilszerű bejáratát, akkoriban azonban milyen óriási munka volt ez. A jámbor budai polgárok dicsékedtek is vele, hogy a lánchid csak félig Pesté, de az alagút egészen az övek. És mégis az első évben igen csekély volt a forgalma, csak százhuszezer ember ment át rajta míg, 1903-ban elérte a két milliót. Ami magának az alagútnak statisztikai adatait illeti, teljes hossza 350 méter, tehát csak harminc méterrel rövidebb, mint a lánchíd. Magassága egyenlőtlen, két végén tíz méter, közepén azonban csak nyolc méter. Szélessége mindenütt kilenc és fél méter. Bejárata egyszerűsége mellett

igen szép s magában monumentális emléke építőjének, Clark Ádámnak. Egészben azonban az alagút is a lánchid mellett csak Széchenyi István szellemét dicsőíti, aki működésével az új Magyarország számára egy új fővárost, egy új Budapestet is akart teremteni.

bátorságával szerezte, de hogy egyéb hadvezéri tehetségeknél sem volt hiájával, arról tanúskodik a szabadságharc története. Katonai erényeivel Amerikában is kitűnt; változatos életének eseményei pedig akarata ritka erejéről s élénk, leleményes szelleméről tanúskodnak.

Fénykép után.

PERCZEL MIKLÓS.

PERCZEL MIKLÓS.

1812—1904.

Ismét elhunyt egy a szabadságharc vitéz harcosai közül, akiknek sora napról-napra ritkúl. Perczel Miklós 1848/49-iki honvédezzredes meghalt március 14-ikén Baján, ahol viszontagságos élet után öregkora napjait töltötte. Hirnevét a szabadságharcban főleg személyes

Perczel Miklósnak nevelője, mint bátyjainak is, Vörösmarty Mihály volt, a kiből már ekkor teljes ifjú erejében fejledezett a költői lángelme s aki ifjúkora legmélyebb, termékenyítő benyomásait a bonyhádi Perczel-házban nyerte. A család lelkes, hazafias légkörében, a hazafiságot a költői lélekkel egyesítő nevelő vezetése alatt nem csoda, ha a Perczel-fiúk már korán elteltek a hazaszeretet tüzevel, amely már ifjan a nemze-

tért való cselekvésre lelkesítette őket az akkori idők nagy nemzeti felbuzdulása közepette.

Perczel Miklós egész életét a hazának szentelte s 1898-ig a közéletben is mindig tevékeny részt vett.

Halála alkalmából bemutatjuk olvasóinknak a jeles ember arcképét.

AZ ANTILLÁK VILÁGA. 25

Regény. Irta Verne Gyula. Fordította Zsigány Árpád.

— Úgy van, a pénz! — ismételte Will Mitz, — azt ajándékba kaptuk és el kell vinnünk, hogy itt ne vesszen a hajóval együtt!

Gyorsan leszaladt a Patterson úr szobájába, összeszedte a pénzt, aztán lemászott a kötélre a csónakba és kiadta a parancsot:

— Lökjétek el!

A csónak már el volt oldva s mivel az ifjak azonnal evezőre kaptak, gyorsan távolodott az «Alert»-től nyugati irányban.

E pillanatban roppant dörrenés rázta meg a hajót. Valami fölrobbanhatott benne s a robbanás ereje oly nagy volt, hogy a fő árbócot kímélte alapjából s derékban ketté törve lefektette a fődélzetre. A súlyos szálfa lezuhanása oldalt döntötte a hajót, úgy, hogy a parkánya a víz színéig hajlott s azt lehetett hinni, hogy a tenger elárasztja s talán a tüzet is eloltja. De ez csak egy pillanatig tartott s az «Alert» mindjárt aztán ismét fölemelkedett.

Este félhat lehetett. Mivel a szél nem volt erős és állandóan egy irányban fújt, Will Mitz azonnal fölhúzatta a vitorlákat, ő maga oda ült a kormányhoz és a csónak nagy szökésekkel távozott az égő hajótól.

Eközben recsegve-ropogva dőlt ki az «Alert» két másik árbóca is és úgy kellett történnie, hogy valamelyik betörte a fődélzetet, mert a kalózok kiszabadultak börtönükből.

Az «Alert» egészen oldalt dőlt és lassan süllyedt. Az elején, mely legtovább és legmagasabban úszott, vad káromkodásokkal fenyegették a kalózok — köztük Harry Markel is — a menekülő csónakot. De hiába csikorgatták a fogukat, hiába tépték a hajukat, hiába átkozódtak, rázták az öklüket tehetetlen dühükben, a hajó egyre süllyedt, a csónak pedig minden percben messzebb vitte a menekülőket.

Végre ütött az «Alert» utolsó órája. A hajó kétszer megfordult a tengelye körül s aztán eltűnt a habok mélyében. Isten igazságát tett és megbüntette a «Halifax» kalózeit, akik megdacoáltak a földi igazságszolgáltatással. A hajóból semmi se maradt meg, csak az a néhány árbóctörődék, mely a tengeren úszkált.

Mikor az ifjak látták, hogyan süllyed el az «Alert», mindnyájukat mély szomorúság szállta meg. Egyik se mert a szomszédjára nézni s

titokban mindegyikük kitörölt egy-egy könnyet a szeméből.

A menekültek helyzete, bár a vihar lecsillapodott, éppen nem volt veszélytelen. A csónak, mely harminc láb hosszú s a közepén öt láb széles volt, elegendő nagy lett volna a tizenegy embernek, de mivel teteje, illetőleg fődélzete nem volt, az eső vagy az első hullámcsapás megtölthette vízzel s akkor könnyen elmerülhetett.

Mindamellett Will Mitz ponyvát feszítettett ki az árbóctól a hajó orráig s ez alatt a kis sátor alatt három ember kényelmesen lefekhetett. Ugyanakkor Clodion Lajos és Hinsdale Roger föllájtatták a delejtűt s a csónak fenekén szépen elhelyezték a kétszersültet és a konzerveket.

Ennek az eleségnek körülbelül tíz napig kellett tartania, nem számítván azt, amit esetleg a halászat hajt. Az édes víz azonban, ha közben eső nem gyarapítja a készletet, legfőlegb egy hétig lehetett elég.

Az volt a kérdés, hogy ennyi idő alatt elérhetik-e az Antillákat vagy akár a Bermuda-sziget-csoportot?

Aligha, sőt semmi esetre sem.

Bizonyos, hogy a vihar nagyon messze kihajtotta a hajót a nyílt tengerre és pedig délkeleti irányban, úgy, hogy a Bermuda-sziget-csoportra már nem is számíthattak. Legfőlegb az Antillák közül érhetik el az utolsók, a legdélebbek valamelyikét, bár sokkal valószínűbb volt, hogy csak Brazília, Venezuela vagy Guyana közelében érnek földet.

A menekülők nem is igen erre számítottak, hanem inkább arra, hogy valami hajóval találkoznak, amely fölveszi és megmenti őket.

Ez volt az állapotuk szeptember 26-án este. Az éjszaka már közeledett s pár óra múlva koromsötét lesz a tengeren. Napnyugtakor elég biztató volt a szemhatár; fellegek nem voltak sehol, csak nyugat felől látszott valami csekélyke köd. A tenger fokozatosan csillapodott, a csónak nem hanyódott-vetődött a hullámokon, hanem egyenletesen haladt keletnek a mérsékelt széllel.

Mivel holdújulás volt, nem számíthattak arra, hogy az éjszaka világos lesz. Evezni nem kellett, mert a szél még elég erős volt és Will Mitz kímélni akarta az ifjak erejét arra az esetre, ha a szél végkép elállna s csakis az evezők segítségével juthatnának előbbre.

— Mit gondol, Will, — kérdezte Hinsdale Roger, — mennyire lehetünk a legközelebbi szárazföldtől?

— Legkevesebb négyszáz mértföldnyire.

— S hány mértföldet tehet a csónakunk naponta, ha a szél ily mérsékelt marad?

— Legfőlegb hatvan mértföldet, — felelte Will Mitz.

— Eszerint hát hét-nyolc napig tartana az utunk?

— Körülbelül, — bólintott Will Mitz, — kivéve, ha időközben nem akadunk valami hajóra, amely fölvesz.

Ez lett volna a legszerencsésebb megoldás, amelyre számíthattak, föltéve, ha a szél eserben nem hagyja őket.

— Minket semmiesetre se kíméljen, Will, — szólt most Clodion Lajos. — Ha csökken a szél, mi szívesen evezünk.

— Tudom, tudom, — felelte Will Mitz — s nem is félek, hogy ellankadnak. De azt hiszem, hogy nem lesz rá szükség s minden nagyobb

mét a sark-csillagról, amely szerint a csónak futását igazította.

Mivel a szél állandó maradt, Will Mitz nem keltette föl az ifjakat egész éjszaka. S ha néha egyik-másik fölébredt és kérdezte, hogy nincs-e segítségre szüksége, mindig csak azt felelte:

— Nincs semmi baj, csak aludjanak tovább.

De másnap reggel már kora hajnalban talpon voltak mindannyian, még Patterson úr is, aki szóltanul odaült a csónak orrába és csüggedten nézte a sivár szemhatárt.

Gyönyörű idő volt. A friss szél ereje még

Enderla József amateur felvétele.

AZ 1848/9-IKI SZABADSÁGHARCZBAN ELESETT HONVÉDEK SIREMLÉKÉNEK FELAVATÁSA TÖRÖKBECSÉN.

erőfeszítés nélkül szerencsésen megmenekülünk. Most csak feküdjenek le szépen a sátor alá és aludjanak. Ha szükség lesz rá, fölkeltem önöket; de azt hiszem, csöndes és nyugodt lesz az éjszaka.

— Ne maradjon itt valamelyikünk a vitorla mellett? — kérdezte Axel Wickborn.

— Nem, ez fölösleges, — felelte Will Mitz, — magam is el tudok bánni a vitorlával. S ha esetleg csökken a szél, hogy evezni kellene, majd fölébresztem önöket. Addig azonban legokosabban teszik, ha lefekszenek és alszanak.

Az ifjak szót fogadtak s félóra múlva mindenki aludt a csónakban, csak Will Mitz virrasztott a kormányon. Egyik kezében a kormány, a másikban a vitorla-kötél, egy percre se vette le sze-

nem csökkent s a kevés éjszakai ködöt csakhamar eloszlatták a nap sugarai.

Tony Renault, mint még a hajón is, azonnal hozzáfogott a reggeli készítéséhez. Vízet forralt és teát főzött, aztán kiosztotta a kétszersültet. Miután megreggeliztek, Hinsdale Roger odafordult Will Mitzhez:

— Most már le kell feküdnie. Egész éjjel virrasztott, ideje hát, hogy pihenjen is.

Will Mitz szétnézett a szemhatáron. Köröskörül egyetlen felhő se volt, a szél állandónak látszott s a tenger se hullámzott. Semmitől se kellett hát tartania.

— Nem bánom, — mondta, — kissé fáradt vagyok, az igaz, de négy óra múlva költsek föl.

Ezzel átadta a kormányt Magnus Andersnek, megmagyarázta neki, hogyan és mily irányban kormányozzon, ő maga pedig ledült pihenni a ponyva alá. De még el se telt a négy óra s máris fölébredt, még csak költeni se kellett.

Első dolga volt, hogy megnézte a delejtűt. Elégedetten látta, hogy Magnus Anders pontosan megtartotta az irányt. Aztán szétnézett a szemhatáron, kémelve az eget és a vizet. Az idő gyönyörű volt s a szél még mindig nem csökkent, ez tehát mindenesetre jó volt. De viszont szomorú volt az, hogy semerre nyoma se volt hajónak a végtelen vizen.

Will Mitz sokáig nézte messzelátóval a szemhatárt, de semmit se látott rajta. Pedig az Antillák környékén ebben az évszakban mindig oly sok hajó és gőzös jár-ke, hogy alig múlik el nap, amelyen kettő-hárommal is ne lehetne találkozni.

De hátha a vihar úgy kiverte a hajók országtújáról az «Alert»-et, hogy hetek is elmúlhatnak, míg a csónak találkozik eggyel.

Ez a gondolat megdöbbentette Will Mitzet. Mert ha így történt, akkor esetleg két-három hétig is kellene kóborolniuk, míg partot érnek. Már pedig két-három hétig az eleségük se tart el.

A délelőtt egyhangúan telt el. Tony Renault megfőzte az ebédet. A konzervekből kitűnő hús és főzelék került ki, amelyre fekete kávé ittak. Patterson úr, aki kezdett beletörődni a nehéz sorsba, elég jóízűen evett, a fiúknak pedig igazi farkas-étvágyuk volt. És Will Mitz, amint némán hallgatta a gondtalan fiúk vidám tréfáit, szorongó szívvel gondolt arra, hogy mi lesz belőlük, ha Isten meg nem könyörül rajtuk és hajót nem küld az útjukba?

Délután horgásztak s a néhány hal, amit fogtak, tengervízben megfőzve, nagyon jó volt vacsorára. Aztán beesteledett, az ifjak lefeküdtek és Will Mitz ismét egyedül virrasztott a kormány mellett.

Másnap reggel a szél megerősödött s a csónak futása meggyorsult. Ez nagy örömet okozott mindnyájuknak, bár vigyázniok kellett, hogy be ne csapjon a víz a csónakba, amely veszedelmesen bukácsolt az erősebb szélrohamoktól. Az ég úgy kitisztult, hogy köröskörül még csak tenyérnyi báránnyal se látszott s mivel ilyen formán esőt éppen nem várhattak, takarékoskodniok kellett az ivóvízzel. Will Mitz tehát kiszámította, hogy ezentúl naponta mindenki csak egy pohárral ihatik.

Ezen a napon, délután három óra tájban megdobogtatta a remény a menekülők szívét. Északkelet felé hosszú, vékony füstoszlop emelkedett föl s ez a füst csak valami gőzösnek a kéményéből szállhatott föl.

De ez a remény nem sokáig tartott. Egy nagy gőzös körvonalai látszottak a szemhatáron, de jó tíz mértföldnyire a csónaktól. Lehetetlen volt, hogy ennyiről meglássa őket s Will Mitz

csakhamar csüggedten látta is, hogy a gőzös nem keresztezi az ő útjukat, hanem egyenesen észak felé tart.

Egy óra se telt bele s a gőzös csakugyan le-tűnt a szemhatárról s nemsokára eltűnt a vékony füstoszlop is, amely mutatta, hogy merre halad.

Ebéd előtt Tony Renault, Hubert Perkins és Albertus Leuwen megint fogtak néhány halat, amelyeket ismét tengervízben főztek meg.

Másnap ismét semmi változás. Hanem a csüggedés lassankint megszállta a menekülők szívét. Legelőször Patterson urat vette le a lábáról és annyira leverte, hogy néha órákig elüldögélt egy helyen s valósággal úgy kellett fölírni kábultságából, hogy egyék valamit. Aztán elővette a láz: fogvacogva, dideregve kuporgott a ponyva alatt és közben egyre félrebeszél; majd előtötte a forróság s ekkor oly kétségbeesve nyöszörgött vizért, hogy az ifjak inkább maguk nem ittak, csakhogy enyhíthessék szerencsétlen mentoruk szenvedéseit.

Ez a lelki betegség, a végtelen levertség érzete csakhamar átragadt a fiúkra is és úgy elbagyaszotta őket, hogy szinte felhóltak lettek. Axel Wickborn és Hubert Perkins egyik a másik után követte Patterson úr példáját s nemsokára mind a hármukat törte a hideglelés a ponyva alatt.

A szeptember 29-ről 30-ra virradó éjszaka még rosszabbra fordult a menekülők állapota. Hinsdale Roger, Tony Renault, Magnus Anders, akik eddig hősies megadással tűrték a szenvedéseket, szintén összeroskadtak szomorú sorsuk keresztje alatt s Will Mitz úgyszólván egyedül maradt nehéz munkájában, a csónak kormányzásában. Ráadásul a szél, mely eddig hajította a csónakot, szünni kezdett s felfőlt, hogy végképpen eláll.

Ez volt a legrettenetesebb csapás, ami a menekülőket érte. Ha megáll a szél, étlen-szomjan vesznek el a tenger sivatagjában, a szélséand néha napokig, sőt hetekig is eltart ebben az évszakban.

A menekülők szeptember 26-án hagyták el a hajót s ma 30-ika volt. Négy nap óta keresték tehát a szárazföldet, de még semmi nyomát se látták. És midőn Clodion Lajos megkérdezte, hogy mennyire lehet még a szárazföld, Will Mitz habozva felelt:

— Nem tudom. Azt hiszem, százötven mértföldre.

— Százötven mértföldre?! — kiáltott föl John Howard rémülten.

— Akkor soha se érjük el! — jajdült föl Niels Harboe.

Will Mitz nem tudott felelni. Szerette volna vigasztalni az ifjakat, de már ő maga se igen bizott a szabadulásban. Még ha az eleség eltart is néhány napig, az ivóvizük úgy elfogyott, hogy legfőleg csak ma és holnap lesz elég.

Ma és holnap! Aztán pedig következik a nagy éjszaka, amelyből nincs fölébredés!

Október 2-án a szél szünni kezdett és délre úgy elállt, hogy a csónak vitorlái petyhüdten lógtak le. Most az evezőkhöz kellett nyúlni. De kicsoda evezés volt az! A felfőlt, erőlen ifjak minden öt percen kidőltek s nem volt egy csepp vizük se, hogy a szomjukat olthatták volna.

— Isten, irgalmazz! — sóhajtott Will Mitz. — Könyörülj rajtunk, mindenható Isten!

Az ifjak egyike-másika vadul kiabált, félrebeszélte heves lázában. Az egyik az anyját hívta, a másik vizért könyörgött, a harmadik kacagott, a negyedik sirt, az ötödik a haját tépte és Will Mitz nem tudott rajtuk segíteni, sőt vi gáznia kellett rájuk, mert a rémes, lázas álmok úgy fölizgatták hol ezt, hol amazt, hogy a tengerbe vetette volna magát, ha Will Mitz nincsen ott és vissza nem rántja őket.

Végre fölvirradt október 4-ike s mikor az ég alja szürkületi kezdett keleten, Will Mitz szomorúan sóhajtott föl:

— Ki tudja, nem ez lesz-e az utolsó?

Ekkor azonban ujjongó kiáltás rázta föl kábult csüggedéséből, — a Clodion Lajos hangja:

— Hajó! ... Hajó! ... Hajó!

XIII.

Befejezés.

A «Victoria» gőzös, mely Dominikából ment Liverpoolba, háromszázötven mértföldnyire volt az Antilláktól délkeletre, midőn a legénysége észrevette a menekülők csónakját.

John Davis kapitány azonnal a csónak felé fordította a gőzöst, mert Will Mitz s az a kéthárom ifjú, aki még talpra birt állni, tele torokból kiabált és integetett a hajó felé.

Félóra múlva a csónak már ott volt a gőzös mellett. A kötél-létrát leeresztették s öt perc se telt bele, hogy az «Alert» összes utasai fönt voltak a «Victoria» födélzetén, ahol a legnagyobb barátsággal és szeretettel fogadták őket.

Menekülésük történetét Clodion Lajos beszélt el a «Victoria» kapitányának s aztán mindnyájuk nevében könnyezve köszönte meg Will Mitzenek a roppant bátorságot és önfeláldozást, melyvel valamennyiük életét megmentette.

A harmadfélezer tonnás «Victoria» szenes hajó volt s miután partra tette a terhét Dominikában, most üresen ment vissza Liverpoolba. Az «Alert» utasai tehát egyenesen Angliába mehettek rajta.

Mondanunk se kell, hogy a jó ebéd és a bőseges ivás után estére már a menekülők egyike

se érezte, hogy mily veszedelmeken és megpróbáltatásokon mentek át, sőt maga Patterson úr is annyira jókedvű lett, hogy latin idézetekkel traktálta a «Victoria» derék kapitányát.

Innentől kezdve az utazás gyors és szerencsés volt s a «Victoria» október 22-én befutott a Szent-György-csatornába, estére kelve pedig már horgonyt is vetett Liverpool dockjaiban.

Patterson úr azonnal sürgönyözött az «Antillian School» igazgatójának és tanítványai szülői-

TELE TOROKBÓL KIABÁLTAK.

nek, hogy mindnyájan szerencsésen megérkeztek.

Az újságok már másnap reggel szeltemben hosszában megírták azt a rémséges drámát, mely az «Alert» födélzetén lejátszódott s a hajó elmerülésével végződött.

Természetes, hogy az eset óriási port vert föl s az egész város ünnepelte a derék ifjakat, de legkivált Will Mitzet, akinek elszántsága és önfeláldozó buzgósága az egész utazó-társaság életét megmentette. A fiúk szülői azonban nem érték be a pusztá hálalkodással: csinos kis össze-

get raktak össze a derék Will Mitz számára, aki most már Liverpoolban maradt és várta az «Elisa Warden» hajót, amelyre elszegődött.

Patterson úr és tanítványai másnap éjjel vasútra ültek és visszamentek az «Antilian School»-ba. Mivel a szünidőnek már vége volt, az intézet összes növendékei együtt voltak és testületileg kivonultak az érkezők elé a vasúthoz. Látni kellett volna, micsoda óvációkban volt részük a hősöknek, akik egy egész kalózbundát elfogtak és hajóstól a tengerbe süllyesztettek!

Egész legenda támadt erről az esetről és sok

— Minek az, barátom? — kérdezte Patterson asszony mosolyogva.

— Hogy újra megeskessen bennünket, — mondta Patterson úr.

— De hisz el se váltunk!

Ez a párbeszéd magyarázatra szorúl.

Patterson úr ugyanis túlságos elővigyázatból, nehogy a feleségének baja legyen a nyugdíj és életbiztosítás miatt, ha ő esetleg elpusztul az úton, elhatározta, hogy minden vagyonát oda ajándékozza a feleségének s egyszersmind el is válik tőle. Leginkább azért tette ezt, hogy Patterson asszony ne kerüljön gyámság alá, amint

MÁRCIUS 15-DIKI ÜNNEPÉLY VERSECCZEN. — Rechnitzer O. fényképe.

esztendeig beszéltek róla az «Antilian School» növendékei, mindig úgy emlegetvén a dolgot, mintha ők is részt kérnének abból a dícsőségből, amit társaik, illetőleg elődjek arattak.

A Patterson úr találkozására kedves élete párjával valóban megható volt. Egymás karjába borultak és sokáig némán ölelték-csókolták egymást. Aztán Patterson úr odaadta feleségének a hétszáz font sterlinget, amit Mrs. Seymour Kethlentől kapott és sajnálkozva mondta, hogy mennyire bosszantja annak a kigyónak az elvesztése, melyet tulajdon kezével ejtett el az Antillákon.

Majd ünnepélyesen fölkel és így szól:

— Most már nincs más hátra, mint hogy elmenjünk Finbook tiszteletes úrhoz, az Oxford-utcai parókhiára.

ez történni szokott az oly emberek feleségével, akik a tengeren, hosszú utazásokban vesznek el. És Patterson asszony színlag bele is egyezett a válásba, aláírt minden okmányt, nyilatkozatot, ami szükséges volt hozzá, de titokban megkérte a tiszteletes urat, aki jó barátjuk volt, hogy semmisítse meg az okmányokat és ne is indítsa meg a válópórt. Ezért ismételte most mosolyogva:

— Nem, kedves uram, mi el se váltunk s a házassági szerződésünk ma is érvényes.

— És érvényes is marad in aeternum! — folytatta Patterson úr, gyöngéden megölelve a feleségét. (Vége.)

Az aggkor több redőt von szellemünkre, mint arcunkra.
Montaigne.

ARANYMONDÁSOK.

Richter* azt a hathatós tanácsot adja az erkölcsei búskomorság ellen, hogy komor pillanatainkban idézzük föl a legvidámabb órák emlékét, szüntűgy a küzdelem porában, a hétköznapi foglalkozásoknak néha megromlott levegőjében jó, ha az ember magában hordja az élet egyik magasztos ideáljának egészséges és tisztító hatását, erővel teljes és élő alakban kifejezve. A babonások talizmánt akasztanak a nyakukba — úgy legyen szivedben kincses háza a szent ígéknek és jobban föl leszel fegyverkezve a rossz ellen, mint a legnagyobb zsarnok, testőrségének fenyegető dárdái dacára. De ha van benned mákszemnyi bölesesség, ha nem csábítottad el magadat a nagynak kürtölt és szemfényvesztő ujdonságoktól, akkor már kora ifjúságodban fejedbe vésed az ó és új szövetségnek arany mondásait. Mivel azonban a szentírás vaskos könyv — nem is annyira könyv, mint kis térre összeszorított nagy irodalom, — jónak és célszerűnek tartom, ha megjelölök néhány könyvet vagy fejezetet: megbecsülhetetlen értékű lesz rád nézve, ha mélyen a lelkedbe vésed azokat, mielőtt dűrva erkölcsű, aljas vágyú, lanyha vérmérsékletű emberekkel érintkeznél, akiket rendszeren világfiatnak hívnak.

Első helyre teszem természetesen a hegyen mondott beszédet, aztán a korinthusiakhoz írt levélnek XIII. fejezetét, Szent János evangéliomát, a Timotheushoz írt két levelet, a rómaiakhoz írt levélnek VIII. fejezetét, az ephesusbelieknek szóló levél V. és VI. fejezetét s a galateabeliek levélnek ugyanazon fejezeteit. Az ó-szövetségben a mindennapi tapasztalat egyre világosabbá teszi előtted a könyvek és a példabeszédek könyvének bölesességét. Ennél nem találhatsz jobb könyvet az életben való kalauzúl: emlékszem, hogy a megboldogult Lee elnökünk, aki ugyancsak ismerte Skóciát, erősen bizonygatta, hogy országunk ismert okosságát jórészt annak köszönheti, hogy szorgalmasan forgatta a gyakorlati böleségnek ezt a gyűjteményét, melyet hajdanában külön lenyomattak és minden skót zsebében ott volt. Az elmélkedés és áhítat óráira, szó se fér hozzá, legajánlatosabbak a nagy költő-király zsoldárai; kiváltképp pedig azokat ajánlom, melyek föltötte alkalmasak arra, hogy az ifjú lelkekbe mély és keresztényi áhita-

tot öntsenek; ilyenek az 1., 8., 19., 24., 32., 37., 49., 51., 53., 73., 90., 103., 104., 107., 131., 133. zsoldár. S nem elegendő csak olvasgatni e zsoldárokat, míg csak a lelket termékenyítő és nemes áhítattal meg nem töltik, hanem énekelni is kell azokat az arra való dallammal, míg a fenkölt és tiszta érzelmek légköre nem támad körülöttünk, melyből ami magasabb szellemi életünk táplálékát nyerjük.

John Stuart Blackie.

Fordította

Kovács S. János dr.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Kossuth-gyász.

A kegyeletos megemlékezésnek nemes lángja magasan lobogott, amikor tizedszer zarándokolt a főváros polgársága Kossuth Lajos halála évfordulóján ki a kerepesi temetőbe. Az emlékezetes gyásznap tizedik évfordulója a hazaszeretet nagy nepe is volt. Ünnepele az ifjúság a néppel a nagy eszméket, a dícső időknek emlékét.

Délelőtt istentisztelet volt a Deák-téri evangélikus templomban. Az istentisztelet a Szózat elénekülésével kezdődött, aztán Horváth Sándor lelkész magasztalta poétikus beszéddel Kossuth emlékét. A Hímnusz fölemelő hangjai közt távozott a közönség a templomból. Nagyobb része a Vigadó nagytermében gyűlt össze, ahol ekkor már sok száz ember foglalt helyet. Egyszerre felhangzott Pap Zoltán Kossuth himnusza és ezzel megkezdődött a gyászünnepek. A dalárda éneke után Rákay László országgyűlési képviselő nagy hatással szavalt el prologusát, majd Márkus Emma lépett az emelvényre és az ő nagy művészetével elszavalt a Ábrányi Emil gyönyörű költeményét. A közönség tomboló lelkesedéssel ünnepele a művésznőt és a költőt. Aztán Hock János mondta el poétikus szépségeiben gazdag ünnepi szónoklatát. Ismét a dalárda énekelt és aztán Maróthy Margit gyásruhában elmondta Gyökössy Endrénének «Kossuth katonája» című lendületes költeményét. Majd Kóczé Antal zenekara játszott el két szomorú nótát, mire Melha Tibor joghallgató beszélt. A szép beszédet Kóczé Antal szólójátéka követte, aztán Maday Gyula bölesészethallgató szavalt, majd Komlóssy Emma népdalában és Farkas Jenő és Juszko Gyula tárogató-kettősében gyönyörködött az ünneplő közönség. A Rákóczi-induló hangjai közt ért véget az ünnep. Délután Kossuth Lajos sírjához zarándokolt az ifjúság és a főváros népe, hol rövid beszédek kíséretében tették le Kossuth sírjára a koszorúkat. Az ünnepélyt este a Vigadóban fejezték be, hol Kovács I. István joghallgató felavatta a Kossuth-serleget.

A szabadkai községi főgimnázium önképzőkör március 20-án tartott ülését Kossuth Lajos emlékének szentelve. Az ülés tárgysorozata a következő volt: Emlékbeszéd, felolvasta Freund József. Szávay Gyula: «Fekete husvét», szavalt Gáli Géza. Rákóczi és Kossuth, felolvasta Schützenberger Alajos. Gyökössy Endre: «Kossuth katonája», szavalt Krausz Sámuel. A «Kossuth-nótáról» felolvasta Brenner József.

A hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium kebelében fennálló «Petőfi-önképzőkör» március 20-án,

* Jean Paul Richter, német regényíró (1763—1825.) Ford.

Kossuth Lajos halálának tizedik évfordulója alkalmával emléknapot rendezett a következő műsorral: Himnusz, énekelték a főgimnázium növendékei. Emlébeszéd, tartotta Herczel Sándor VIII. o. t. Szavalt Gravácz Ferenc VIII. o. t. Szózat, énekelték a főgimnázium növendékei. Az emlékbeszéd után a főgimnázium ifjúsága a Kossuth-szobrot megkoszorúzza.

Március 15.

A budapesti ág. hitv. ev. főgimnázium méltó ünnepélyt ült meg az 1848 márciusi nagy nap emlékét. Az ünnepély a Nemzeti Dal eléneklésével kezdődött. Ezután Szigethy Lajos dr. főgimnáziumi tanár úr mondotta el az ünnepi beszédet, melyet szavaltatok követtek. Az ünnepély utolsó pontja a Himnusz volt, melyet mindnyájan állva énekelték el.

A deési m. kir. áll. főgimnázium március 15-én hazafias ünnepélyt rendezett. Szavaltak Gergely Ferenc, Budialek Ferenc, felolvasott Storfér Adolf. A lévai főgimnázium «Szepesti-önképzőkör»-e március 15-én hazafias lelkesedéssel ünnepelte meg. Az ünnepi beszédet Fizely Ödön VIII. o. t. mondotta el.

A hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium «Petőfi-önképzőkör»-e a szabadságharc emlékére március 15-én nyilvános ünnepélyt rendezett. Az ünnepi szónok Corneau Kornél volt.

A losonci főgimnázium ifjúsága is megünnepelte március 15-ét. A sikerült ünnepen Hamfa József, Widder Gyula, Czeglédi Aladár, Perényi László, Matlevics János működték közre.

Az ungvári kir. kath. főgimnázium «Dayka-kör»-e március 15-én fényesen sikerült ünnepélyt rendezett, melyen az ifjúságon kívül nagyszámú közönség jelent meg. Mandel Mór Petőfi «Talpra magyar»-ját szavaltta, mely után az ifjúsági zenekar Lincke Indra c. zeneművéből adott elő egy részletet.

Az aradi kir. főgimnázium «Petőfi-önképzőkör»-e március 19-én ült meg a szabadság ünnepét. A változatos műsoron Eckhart Ferenc, Holländer Oszkár, Rajz Sándor VIII. o. tanulók és Nemess Zoltán, Kósa Lajos, Lukács Lipót és Rajz Elek VII. o. tanulók nevei szerepeltek.

A szabadkai közs. főgimnázium önképzőköre az ifjúsági ének- és zenekar közreműködésével március 13-án II. Rákóczi Ferenc és 1848 március 15-ének emlékeztetére a főgimnáziumi épület tornacsarnokában szép ünnepélyt rendezett a Rákóczi-szobor javára. A műsor keretében előadták Pásztor József alkalmi színdarabját, melynek szereplői Licht Zoltán és Scossa Gyula VIII. o. tanulók és Scossa Géza IV. o. t. voltak.

A trencsényi kir. kath. főgimnázium ifjúsága március 15-én ünnepélyt rendezett. «Talpra magyar», szavaltta Novák Jenő VIII. o. t. «Rákóczi trombitája», Szabó Imrétől, játszotta a főgimnázium zenekara. «Március idusán», felolvasta Katscher Sándor VIII. o. t. Vörösmarty M. «A vén cigány», szavaltta Hochenberg Hugó VII. o. t.

A marosvásárhelyi ev. ref. kollégium az 1848 márc. 15-iki események emlékére ünnepélyt rendezett a következő műsorról: Szavaltak: Farkas Imre, Gáspár Gyula VII. g. o. t. Felolvasott Szilágyi László VIII. g. o. t. Emlébeszéd, tartotta Szakáts Dénes VIII. g. o. t.

A budapesti ág. hitv. ev. főgimnázium dal- és zeneegyesülete folyó hó 12-én az intézet dísztermében jótékony célú hangversenyt rendezett. A műsorból a következő pontokat emeljük ki: 1. Szent-Gály

Gyula: Népdalok. Előadta a dal- és zeneegyesület énekkara, Erdődi Ernő énektanár úr vezetése alatt. 2. Bach: Hegedűverseny két hegedűre. Eljátszotta Bogdán Ernő VIII. o. t. és Freund Ernő VIII. o. t., zongorán kísérte Erdős Pál VIII. o. t. 3. Liszt: XIV. Rhapsodia. Zongorán előadta Zsigmondy Gábor VIII. o. t. 4. Vörösmarty: Szegény asszony könyve. Szavaltta Haberern György III. o. t. A hangverseny a nemes cél számára szépen jövedelmezett.

A csiksomlyói rom. kath. főgimnázium önképzőköre március 15-én hazafias ünnepélyt rendezett. A változatos műsorból kiemeljük a következő pontokat: Hunyadi-nyitány, előadta a gimnáziumi zenekar. Ünnepi beszéd, tartotta Albert Vilmos VIII. o. t. Talpra magyar, szavaltta Kádár Ferenc VI. o. t. Hegedűszó, előadta Dományáncz András VI. o. t.

Az ungvári kir. kath. főgimnázium március 6-án részben az Örökimádás temploma, részben az intézeti egyesületek javára hangversenyt rendezett. A szép műsor főbb pontjai ezek voltak: Templomszentelés, Kéler B.-tól, előadta az ifjúsági zenekar. Erzsébet királyné, férfinégyes Huber K.-tól, énekelték az ifjúsági férfiak. Bériot IX. Concert, hegedű-magány, Pogány Ilona úrnő zongorakísérete mellett játszotta Darvas István VIII. o. t. Szavalt Zékány Gyula VIII. o. növendék-pap.

Önképzőkori tudósítások. A karcagi ev. ref. gimnázium «Petőfi önképzőkör»-e 1904 március 6-án tartotta VI. rendes gyűlését. Berger Bertalan és Kigyóssy István V. o. tanulók bíráltak. Szavaltak Ács Nagy Jenő VI. o. t. és Pap Tamás IV. o. t. — A nagy-szebeni m. kir. áll. főgimnázium «Vörösmarty-kör»-e március 5-én tartott gyűlésén Rosenstein Samu VIII. o. t. bírált, Schillinger Béla VIII. o. t. szavalt, majd Galambfalvy József VIII. o. t. olvasta fel értekezését, végül pedig Stoinescu Sándor VIII. o. t. szavalt. — A lévai főgimnázium «Szepesti-önképzőkör»-e március 6-án tartott gyűlését Csokonai emlékének szentelte. Emlékezés Csokonairól, tartotta Fizely Ödön VIII. o. t. Szavaltak Bém László VIII. o. t., Spitzer Gyula VI. o. t., Bartha Miklós VI. o. t. és Schwartz Henrik. — A marosvásárhelyi ev. ref. kollégium március 10-én gyászünnepélyt rendezett az 1854 március 10-én kivégzett székely vértanúk félé százados kivégzésének emlékére. Az intézet egyik volt tanárát, Törököt ugyanis az intézetből vitték a fogházba s e városban áll a martirok emléke is. Az ifjúság az emléket megkoszorúzza.

VEGYESEK.

A madarak repüléséről. A híres francia ornithologus: Francois Schalk újabb számos kísérletet végzett, hogy a madárrepülés sebességét megállapítsa és arra az eredményre jutott, hogy leggyorsabban a viharadár repül, óránkint 130 km. sebességgel. Mindjárt utána következnek a fecske, óránkint 125 km.-el és csak jóval később a postagalamb, óránkint 72 km. sebességgel. A fecske repülésének megállapítására Rielles-les-Ardresből, mely a La-Manche csatorna mellett fekszik, egy fészken ülő nyakarakat vitt magával Párisba és ott az Eiffel-toronyból délelőtt 9 óra 30 perckor elbocsátotta. A fészket, melynek jel gyanánt vörös szalagot kötött a nyakára, már délelőtt 11 óra 46 perckor otthon látták, úgy, hogy 2 óra 16 perc alatt tette meg a 240 km.-nyi utat. Ez óránkint mintegy 120 km. volna, tehát a rendes személy-

vonati sebesség kétszeresénél több. A varjú sebessége óránkint már csak 40 km. Általában véve a ragadozó és mocsári madarak sokkal jobb repülők, mint a tyúk-félék és éneklők. Kitérítés tekintetében első helyen állnak a kőszáli sas, viharadár, albatrosz, amelyek órákhosszat képesek időzni a levegőben pihenés nélkül. Repülés közben azonban némileg a gyakran látható egy helyben való lebegésben pihentetik magukat.

FEJTÖRŐ.

Földrajzi kérdés:

Melyik a Cascade-hegységnek az a nevezetes há-
gója, melyen az Atlanti- és a Csendes-óceánt össze-
kötő kanadai «Pacific-vasút» vezet keresztül?

Számítási kérdés:

Két szám összege: 13, négyzeteiknek külön-
sége 39; melyek ezek? (Vidor Dezső.)

Vegyeti kérdés:

Mi a neve azon H₃N jelzésű, orosz szagú gáznak,
mely növények rothadásánál keletkezik, a nem vörös
színű szövetek zsírfoltjainak eltávolítására hasz-
nálják? (Feith Pál.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1904 április 3

24. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése

Történelmi kérdés: XI. Constantinus. — Számítási
kérdés: 15. — Képrejtvény: Jeles könyvek.

Helyesen fejtették meg: Tuschák Imre, ifj. Varrók László, Kovács Gyula, Weisz Henrik, Fehér Antal, Grosz Pál, ifj. Issekutz Aurél, Thier Győző, Margarethen Arthur, ifj. Kollár László, Loch Vencel, ifj. Pollák Lajos, Molnár Elek, Tóth Mihály, Kund Béla, Földváry Géza, ifj. Felek József, Herczeg A., ifj. Vállas Lajos, Deutsch József, Szász Imre, Blau Miksa, Licht Zoltán, Radnay testvérek, Scholmácsy Géza, Békés László, Csiba Andor, Szemző István, K. Tarsoly Gergely, Várady Imre, Handlos János, Havas Péter, Lányi Ernő, Auer Elemér, Kardos Ferenc, ifj. Kósa Kálmán, Rajner László, Eisler Dezső, Makk István, Havas Ernő, Szabó Béla, Weisz Sándor és Fülöp, Straub Sándor, Feith Pál és Miksa, Szabó Gyula, ifj. Borsai Miklós, Hidegkővy István, Imrey Lajos, Schwarz Nándor, Weil Károly, Földföldy Sándor, Markbreit Imre, Petrovich Andor,

ifj. Kirner Vilmos, H. Nagy Jenő, Hoffmann Barna, Julius Lipót, Feigler Ferenc, Nord Frigyes, Bazilly Mihály, Radány Gyula, Holek László, Christmann Henrik, Loria Aladár, Sámson Lajos, Sztefanovics Milán, Almássy István, Zerkov Ferenc, Gille Sándor.

A kitűzött könyvjutalmat (Deli: Bácsy Jakab) Szabó Gyula budapesti előfizetőnk (Német-utca 41., I. 7/a.) nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Római út. Múlt számunkban izentük már egyik olvasónknak, hogy használja fel az alkalmat s menjen el, hogy ismereteit gyarapítsa, művelését fejlessze. Ugyanezt izenjük önnök is. Menjen, lásson, tanuljon. — Sakkista. Azt a rovatot azért kellett megszüntetnünk, mert az érdeklődés a lehető leglagymatagabb volt. Kéthárom érdeklődő kedvéért nem tarthatunk fenn egy rovatot. A sakk-hírek közlése pedig nem vág bele lapunk keretébe. — Kérdező. 1. Attól függ, hogy milyen lapot akar indítani. A politikai lap megindításához, amelyre ön bizonyosan nem gondol, nemcsak engedély, hanem tekintélyes összegű óvadék is kell. 2. Könyv kiadásához nem hatósági engedély kell, hanem kiadó; ez utóbbit pedig nehezebb kapni, mint hatósági engedélyt. 3. Aki egy előfizetőt szerez, annak jutalmat a kiadóhivatal nem adhat, de a szerkesztőség öszinte köszönetet szavaz. — H. I. 1. Mindkét formája helyes a kérdésnek. 2. Erre a kérdésre már a múlt számunkban megkaptam a feleletet. 3. Örvendünk, hogy a «Burkus» annyira megnyerte az ön tetszését. 4. A «Szabadság napja» című költeménye nem felel meg annak a szigorú kritikának, amelynek rostáján a lapunkban megjelent költeményeket át szoktuk eregetni. Az ódai költemények írása nem tartozik a legkönnyebb feladatok közé; nemcsak lelkesedés, hanem eszme is kell hozzá. Az ön versikéje kedves, kis családi körben jótékonyan hat, de a nyomdafestéket nem érdemli meg. — Lézer. Husvétli mellékletünk nem lesz; köszönjük, hogy erre a számra cikket ajánl fel, de belső és külső munkatársaink bőségesen gondoskodtak arról, hogy cikk dolgában meg ne szorjúnk. A lapot egyébként ünnepesebbé a melléklet nem szokta tenni, fődolog az, hogy szép és tartalmas közleményei legyenek. — Nemo. A jövő évfolyamban ismét közlünk egy nagyon érdekeset, addig legyen türellemmel. — V. I. Mindennap 3-5-ig a szerkesztőségben. — Hiador. Egy tiszteletreméltó írónak volt az álneve. Az ön verse még e név alatt sem tudott a közlők közé jutni. — Hangverseny. A műsor érdekes, csak a zenei számok elnyomják a többit, ez pedig hiba. — Majális. A vidéki városokban még ma is divatozik. Ahol alkalmas erdő, játszani tudó és szerető ifjúság van, ott igen helyesen cselekszenek, ha megtartják. A mi diákkorunkban ez volt az iskolai év legkedvesebb napja. — V. I. (Szamosújvár). 1. Az az üzenet nem önnök szolt. 2. Lehet tudósító. — H. K. Számrejtvényed nem közöljük. — H. I. (Trencsén). Rejtvényeid nem ütök meg a mértéket. — Több előfizetőnknek. A «Tanulók Lapja» nyáron is minden héten a rendes terjedelemben jelenik meg. — Sz. B. (Szeged). A képrejtvény legelső kelleke, hogy a rajz világos és tiszta legyen; a te rajzod nem volt ilyen s így nem is közölhető. — Imre L. Rejtvényeid nem közölhetők. — F. E. Csak igen kevés olvasónkat érdekelte. — S. L. (Marosvásárhely). Az csak ezer. — L. A. (Szeged). Igen könnyű. — Sz. I. és D. I. (Oroszáza). Kettő egy levelezőlapon is küldhetik be a megfejtést. — B. M. (Temesvár). Kereskedelmi érettségivel is felveszik a Keleti Akadémiába; a tanfolyam két évig tart. — I. L. (Pancsova). Irjon valamelyik könyvkereskedésnek, az szívesen szolgál felvilágosítással. — H. N. I. (Debrecen). Rejtvényeid közölhetők. — Weil Károly főgimnáziumi tanuló, békési előfizetőnk elad egy 9x12-ös fényképező gépet.

OLVASÓINKNAK.

A «*Tanulók Lapja*» XI-ik évfolyamának első félévi kötete jelen számmal befejeződött. A következő számmal kezdjük az új félévet. Ebből az alkalomból fordulunk újra olvasóinkhoz.

A második félév, mely teljes, összefüggő kötet lesz, az április havi első számmal indul meg. Mindent elkövetünk, hogy olvasóink ebben a kötetben is minél több, minél élvezetesebb olvasmányt találjanak.

Az új félévi folyamat *Ebers György*-nek, a világ-hírű regényírónak egyik legszebb regényével, az

Uardá-**val**

kezdjük meg. A híres író ennek a regényének a tárgyát Egyiptom őstörténetéből merítette. Ramzesz korának tanulságos képét eleveníti fel, Egyiptom ősvallását, szokásait, az állami és a magánéletet festi meg egy erősen megható s minden ízében érdekes cselekvényekben gazdag és mozgalmas regény keretében. Nagyszabású, vonzó jellemegek egész sora jelenik meg előttünk; izléses, kifejező és jellemzetes képek fogják díszíteni. Már előre is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a regényre, melyet lapunk szerkesztője, *Gaal Mózes* dolgozott át a «*Tanulók Lapja*» számára.

Evvél a hosszabb közleménnyel párhuzamosan kisebb történeteket, diák-históriákat közlünk, lehetőleg minden számban.

Ismeretterjesztő közleményeink között kiváló érdekességűek lesznek *Blackie*-nek a hírneves edinburgi egyetemi tanárnak cikkei az önképzésről, melyeket folytatólag közlünk és befejezünk, továbbá *Tonelli Sándor*-nak cikksorozata a külföldi irodalmak legnagyobb alakjairól.

Ezeken kívül gondoskodtunk arról, hogy minden számban legyen ismeretterjesztő közlemény, hol az irodalomtörténet, hol a történelem, természettudományok köréből, mert meg vagyunk arról győződve, hogy evvel nagy szolgálatot teszünk olvasóinknak; figyelmüket olyan olvasmányok felé tereljük, a melyek hasznosan szórakoztatnak, nem a képzelő tehetséget izgatják, hanem az elmét ismeretekkel gyarapítják. Különös gondot fordítunk arra, hogy ismeretterjesztő közleményeink vonzóan legyenek megírva, s ne száraz adathalmazokat nyújtsanak.

Költeményeket is közlünk minden számban, melyeket különös gonddal válogatunk meg, hogy a szívemesebb érzelmeinek ápolásához hathaósan hozzá járuljanak.

Rovataink maradnak a régiek. A vegyes rovat változatossá tételére törekszünk, s bizvást számítunk arra, hogy olvasóink ebből a rovatból számos hasznos tudnivalót böngészhetnek ki. Rejtvényeink célja sem az, hogy csupán szórakoztassák olvasóinkat, hanem az elmének nemes sportjává tesszük, s így ezek is elősegítenek minket abbéli célunk elérésében, hogy a «*Tanulók Lapja*» nemes oktatója legyen a magyar ifjúságnak. A rejtvények megírói közt hétről-hétre értékes könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Az időszzerű eseményekkel szemben maradunk a mi régi elvünk mellett: nem hajhászunk az újdonságot, de nem is hagyunk figyelmen kívül semmi fontos eseményt, amely az irodalomra, művészetre, a magyar történelemre és közéletre vonatkozik.

A szerkesztői telefon-ban hétről-hétre készségesen megfelelünk a hozzánk intézett kérdésekre; útbaigazítást, tanácsot adunk, az esetleg beküldött dolgozatokra vonatkozólag megmondjuk őszinte, igazságos bírálatunkat.

Ezekben kívántuk vázlatos képét adni a jövő félévfolyamnak. Hangzatos ígéretekre nem vesztegetünk szót. Azt óhajtjuk, ha olvasóink a «*Tanulók Lapja*»-t magáért a lapért kedvelnék meg, s avval a szeretettel fogadnák, aminő szeretettel mi adjuk a magyar ifjúság kezébe.

Az a lelkes olvasóközönség, mely eddig, annyi éven át, meg tudott minket érteni, megért ezután is; új előfizetőink, akik a régi gárdához csatlakoznak, az első naptól kezdve érezni fogják, hogy szívben-léleken már régóta hozzánk tartoztak.

A «*Tanulók Lapja*» XI. évfolyamának második felére ime előfizetést nyitunk:

Félévre 4 kor. 80 fillér
Negyedévre 2 « 40 «

Azoknak akik 10 előfizetést gyűjtenek, egy évig a «*Tanulók Lapja*»-t ingyen küldjük; azoknak, akik ennél kevesebbet gyűjtenek, a kiadóhivatal értékes könyvjutalmat ad.

Az előfizetés legcélszerűbben postautalvánnyal esz-közölhető lapunk kiadóhivatalának a címén: «*Tanulók Lapja*» kiadóhivatala, Budapest, IV. Egyetem-u. 4. Franklin-Társulat.

A «*Tanulók Lapja*» szerkesztősége.

100 ritka levélbélyeg (Argentína, Bolivia, Brazília, Chile, Canada, China, Cuba, Costarica, Kréta, Mexico, Jöreményfok, Japán, Keletindia, Kolumbia, Ceylon, Jamaica (vízesés), Natal, Nyassa, Egyptom, Tunis, Korea, Guyana, Peru, Venezuela, Tasmania, Újdelwales, Újzéländ, Déli-Ausztrália, Hongkong, Queensland, Victoria stb. stb.) csak **2 korona.** 10318

SZÉKI JENŐ,

Budapest, VI., Podmaniczky utca 21.

**Magyar
belyegraktár**

Budapesten,
VI., Bajnok-utca 3.

Ajánlja
a következő
gyönyörű és
főltötte olcsó
belyegeket:

- 4 drb **Madagaskar**, 1904, remek szép tájkép, állatokkal, stb. gyönyörű nagy bélyeg, a 4 drb ára csak 40 fill.
- 4 « **Costarica**, 1892-ből, gyönyörű tájképek 20 fillér.
- 4 « " 1901-ből, " 25 fillér.
- 7 « " 1889-ből, az elnök képe, teljes sor, 50 fill.
- 15 « " 1892-ből, 1901-ből, 1889-ből, csak 85 fill.
- 6 « **China**, 1898-ből, 1/2, 1, 2, 4, 5, 10 centes 40 fillér.
- 15 « **Spanyol Cuba**, ritka régi bélyeg, mind különféle 50 fillér.
- 15 « **Spanyol Portorico**, ritka régi bélyeg, mind különféle 50 fillér.
- 15 « **Spanyol Philippini**, ritka régi bélyeg, mind különféle 50 fillér.
- 45 « **Spanyol gyarmat (Cuba, Portorico, Philippini)** 1 korona 30 fillér.
- 2 « **Francia Kongó**, 4, 5, c. nagy oroszlanos bélyeg 25 fill.
- 4 « **Perak**, a ritka tigrisfejjel, gyönyörű színes bélyegek 35 fillér.
- 6 « **Portugál gyarmat**, mind különböző 25 fill.
- 6 « **Francia gyarmat**, mind különböző 25 fill.
- 6 « **Quatemala**, gyönyörű színes bélyegek a papagályljal 25 fill.
- 6 « **Uruguay**, régi és ritka, új és szép bélyegek 30 fill.
- 4 « **Persia**, fejes és oroszlanos, ritka példányok 30 fill.
- 3 « **Siam**, a király fejével, ritka bélyeg, mind más 40 fill.
- 2 « **Korea**, új hosszú bélyegek 1 és 2 Reis 25 fill.

Portó külön 10 fillér minden rendelésnél!

TANULÓK LAPJA

KÉPES HETILAP AZ IFJÚSÁG SZÁMÁRA

SZERKESZTI

GAAL MÓZES

KIADJA A FRANKLIN-TÁRSULAT

1904

TIZENEGYEDIK ÉVFOLYAM

II. FÉLÉV.

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

MAGYAR IROD. INTÉZET ÉS KÖNYVNYOMDA.